

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (in s e r a t e) vsprejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 212.

V Ljubljani, v soboto 17. septembra 1898.

Letnik XXVI

Cesarica Elizabeta †.

Bilo je v četrtek, dne 20. aprila 1854. leta, v lepi zgodnji pomladi, ko je 17letna princeza Elizabeta kot krasna, srečna in vesela nevesta v spremstvu svojih starišev, brata in sestre zapustila svojo domovino bavarsko ter se odpeljala v drugo svojo domovino, v prestolnico mogočnih avstrijskih cesarjev ob široki Donavi. Nešteta množica udanih Bavarcev jej je ob slovesu klicala srečno pot, solznih očí je mlada, divna Elizabeta vstala v vozu ter se poslavljala od svojih Monakovcev. Od Stravbinga na bavarsko-avstrijski meji do cesarske prestolnice vozila se je na zelenih valovih starega Danubija, ki dotlej ni nosil dragocenejšega bisera, kakor je bila »roža bavarska«, in ni videl večjega slavlja, kakor iste dni, ko so stotisočere množice navdušenih Avstrijcev pozdravljale prihodnjo svojo vladarico, prevzvišeno so-progo preljubljenega cesarja. V Pasavi, na deželni meji, so prihodnjo cesarico pozdravili prvi avstrijski zastopniki ter klicali očarujoči nevesti: »Prijazna kakor naše livade, trdna kakor naše gore je zvestoba vsega avstrijskega prebivalstva. Iz globočine src kličemo Vaši kraljevski visokosti: dobro došli!«

V Lincu je nevesto pozdravil cesarski ženin ter se naprej odpeljal, da na Dunaju med gromom topov in nepopisnim veseljem nešteti množic radosti poln objame svojo izvoljenko. Solze veselja v očeh ganute neveste, njen deviški smehljaj, njena ljubka prijaznost so si v trenutku osvojile vsa srca vriskajočega prebivalstva. In veselje je priklopelo do vrhunca, ko sta si presvetla ženin in nevesta na večer dne 24. aprila v avgušinski

cerkvi podala roke v sveto zvezo za celo življenje.

In sedaj! Žalosti trepeče srce, prsi nam stiska nepopisna tuga ob pretresljivem spominu na dolgi mrtvaški sprevod od nesrečne geneveške obali do sive cesarske palače sredi plakajoče države. Tužni glasovi bronečih zvonov so oznanjali žalosti potrtem milijonom čutečih, udanih in zvestih src: matere ni več! Zatisnila je na veke mile oči plemenita cesarica, vzvišena žena, trpeča mati Izkrvavelo je ranjeno, prebodeno srce Neusmiljena roka je v krasni naravi ob zlatih solnčnih žarkih zlomila nežno steblo »rože bavarske«, da je zvenela Ni je več neutrudne tolažnice obupanih revežev, bednih bolnikov, ranjenih vojakov! Ponosni orel avstrijski je obstreljen povsil mogočni svoji peroti nad cesarskim prestolom, kjer stoji mrtvaška krsta in v njej počiva najdražji zaklad našega v trpkih bolečinah potrtega cesarja. Tiho in skromno je pred kratkimi tedni cesarica in kraljica zapustila Dunaj, svoje predrage domače ter v božji, mirni naravi iskala ljubega zdravja in miru svojemu žalostnemu srcu. Našla je — večni mir, končano je njeno trpljenje, toda končano po zverinski roki, morilčevo bodalo jej je presunilo ranjeno srce. Kolika je naša bolelost, ako zgubimo drago nam bitje in mu po dolgi bolezni zatisnemo trudne oči. Koliko večja je žalost, če nam smrt na tujem, nepričakovano in grozovito ugrabi dragoceno življenje. Bolečina je brezmejna in iz duševne omotice, srčne otrplosti morejo nas vzbuditi in vzdramiti le trdno zaupanje v Boga in tolažilne besede evangelistov: »Blagor žalostnim, ker bodo potolaženi!«

In v tem zaupanju, v tej trdni veri se ponižno klanjamo sklepom božje previdnosti, ki je dopustila, da je neusmiljena nečloveška roka naj-

lepši biser iztrgala iz krone našega cesarja in neizmerno gorje izlila nad cesarsko hišo in vso državo. Klečeč pred stolom nebeškega Vladarja objokujemo smrt nenadomestne cesarice, čutimo in trpimo z nesrečnim cesarjem — trpinom, žalujemo z drugimi narodi, toda kot morje široka in globoka je božja milost in tolažba. Mnogo, premnogo nam je vzel Gospod, a še več nam je pustil. Preljubljeni naš vladar še živi, ni ga do smrti potrla toliko nesreč, toliko bridkosti. Naš dobrotljivi cesarski oče čuje v božjem varstvu nad nami in skrbi od jutra do mraka za svoje narode. Počil je trden člen v dinastiški verigi, toda iznova in trdneje jo je zvarila v ognji bolečine ljubezen in zvestoba narodov avstrijskih.

Molimo in prosimo usmiljenega Boga, da bi naš preljubljeni, prevzvišeni vladar udano prenesel tudi ta najhujši udarec, prebolel tudi to grozno, nepopisno bolečino, in da bi se vsi narodi kot hvaležni in pokorni otroci zbrali okolu cesarskega prestola ter svojemu najboljšemu očetu v znak odkritega sožalja, otroške ljubezni in najboljše tolažbe v veliki žalosti in visoki starosti poklonili v dar spravo in mir . . .

Pogreb cesarice Elizabete.

Od pogreba cesarjeviča Rudolfa dne 5. februarja 1889 Dunaj ni videl jednacega. Že zgodaj zjutraj so se zbirale na trgih in ulicah množice ter pomikale proti dvorni palači. Mesto kaže vsepovsod tiho žalost, črne zastave vihrajo s poslopij, črna zagrinjala pregrinjajo okna in pomole. Na Ringu so stebri oviti s črno tančico. Kmalu popoldne so prižgali plinove svetilnice po ulicah. Čim bližja je ura pogreba, tem večje so množice, ki tiho in nemo stojé za špalirjem. Mlado in stare pretaka solze globoke in odkrite žalosti. Zamolkli

LISTEK.

Kaplanom.

Bližajo se Vam slabi časi, gospodje kaplani. Kakor kralj Sobjeski nad Turka, vzdignil se je nad Vas mogočni dolenski dopisnik »Rodoljuba« in »Slov. Naroda«. Sobjeski je sicer, kakor nam priča zgodovina, bil pred naskokom na turško taborišče pri sv. maši, česar seveda dolenski Vaš uničevalec ne more storiti, kajti sam priznava, da vera ni za tako imenitne, oblastne in osobito ne za tako duhovite in izobražene gospode, kakoršen je on, marveč samo za preprosto ljudstvo. Piše namreč v »Sl. N.« z dne 15. t. m.: »Ali če ima kdo nas Slovencev o veri svoje nazore, želimo vendar vsi iz srca, da je ljudstvo verno«. Mož ne vidi, da je zalezal s tem v velikansko protislovje z besedami, ki jih je zapisal malo preje. Očita namreč Vam, ki učite ljudstvo vero, o katere resničnosti ste prepričani, da »ste prav navadni Hochstaplerji«, ki na neumnost ljudstva grešijo«. Njemu pa, ki ima »svoje nazore o veri«, kakor se milo izraža, zdi se povse pošteno, da se vzdržuje ljudstvo v nazorih, o katerih je on prepričan, da so napačni. Kedo torej dela odkrito in možato, Vi, ki učite to, o čegar resničnosti ste prepričani, ali on, ki

hoče, da živi ljudstvo v nazorih, ki so po njegovem nezmotljivem mnenju napačni?

Precej tukaj ste že lahko videli orožje, s katerim se je spravil ta prijatelj napredka in novodobne omike nad Vas, cepec namreč in krepelce. Turki za časa Sobjeskega so bili mnogo naprednejši od tega gospoda, ker imeli so že puške in tope. Da se cepec tega kulturnega bojovníka še boljše vidi, sestavimo kratko zbirko iz njegovih dopisov v »Narodu« z dne 15. t. m. in v zadnjem »Rodoljubu« nabranih psov. Imenuje Vas: »Vi gonjači, vi organizovana družba za ropanje časti za razširjanje lažij in nemoralnosti.« »Hochstaplerji«, »ljudstvo se po svečenikih k nepoštenosti zapeljuje,« banditje, popi »glavno zraven hrane, — ljubezen ženstva — mora revež krasti« itd., itd. Duha po salonu te cvetke baš ne razširjajo krog sebe, in človek, kedar je bil primoran hoditi po tem cvetju, si skrbno osnaži črevlje, predno stopi zopet v omikano družbo.

Nekoliko je mož tudi sam občutil to slabo stran zadnjih svojih duševnih proizvodov, zato je dopis v »Narodu« pisal »iz Metlike«, ne, kot navadno, »iz Novega Mesta« ali »iz Dolenskega«. Toda tako početje spominja samo na staro pravljico o znanej, a ne posebno čislanej živali, katera se je odela z levjo kožo in ponosno stopala

po svetu, v svesti si, da nihče ne pozna nje pravega bitja. Kedar pa so začuli njegov glas, spoznali so vsi na mah bistvo tega »leva« ter se mu strašansko smijali. Le style c'est l'homme.

Razven iz psov sestavljeni so dopisi tega izrednega »žurnalista« še sem ter tja iz absurdnih trditvev. Navadno imajo take trditve vzrok v veliki ljubezni tega moža do socijalne demokracije. Boli ga in peče očitjanje, da hočejo socijalni demokratje uničiti srednji stan. Zatorej podtika Vam, gospodje, to nakano. Pravi, da hočete Vi »popi«, kakor Vas imenuje tako blagoglasno, »zadavitvi srednji stan«. Da skrbi krščanski socijalizem s svojo združeno organizacijo posebno tudi za vzdrževanje in povzdigo srednjega stanu, ve dandanes vsak, razven dolenskega »Narodovega« dopisnika seveda.

Kako pa socijalni demokratje mislijo o srednjem stanu, to naj pa povejo kar sami. Bebel dejal je v državnem zboru dne 27. aprila 1894: »Ako mi poveste, da bode v dveh letih ves kmečki stan »kaput«, me bode to najbolj veselilo.«

Isti mož dejal je na strankarskem shodu v Vratislavi dne 9. oktobra 1895: »Ne moremo in tudi nečemo vzdržati malega kmeta.«

Engels piše: »Kapital stori dobro delo, ako

glasovi zvonov ob 4. uri zaznajo, da se je v dvorni palači pričel žalostni sprevod. Dvorni strežaji so po cerkvenem blagoslovljenju vzdignili krsto s truplom pokojne cesarice ter jo prenesli na mrtvaški voz na švicarskem dvorišču. Pred krsto so stopali: Dva dvorna komisarja, služabnik dvorne cerkve s križem, dvorne cerkve strežaja s kadilnico in škropilom, dvorni župnik z obema kapelanoma in dvorni nadkomisar z gorečimi svečami. Ob krsti na levi in desni so svetili plemenitaški dečki, po šest mož avstrijske in ogerske telesne straže, osem trabantov in osem jezdecev s svojimi poveljniki, za krsto so stopali pokojne cesarice najvišji dvornik, oba komornika, najvišja dvornica in obe dvorni dame. Tako ureja dvorni pogrebni obred.

Po tem določenem obredu se zboró v črno okrašeni kapucinski cerkvi vsa najvišja gospoda, na trgu pred cerkvijo pa generali in višji častniki. Na čelu sprevoda jaha oddelek konjenikov, nato dvovprežen dvorni voz z dvornim nadkomisarjem, četverovprežen voz s komornimi strežaji in eskadron konjeništa; dalje dvorni komisar na konju, trije šesterovprežni dvorni vozovi z obema komornikom, najvišjo dvornico in obema dvornima damama ter najvišji dvornik pokojne cesarice. Ob teh treh vozeh korakajo telesni strežaji, za temi vozovi paroma drugi telesni strežaji, telesna straža peš in na konjih, za temi veliki črno prepreženi mrtvaški voz, v katerega je vpreženih osem vrancev. Ob vozu korakajo na vsaki strani po štirje telesni strežaji in štirje plemenitaški dečki z gorečimi svečami, po šest in osem mož avstrijske in ogerske telesne straže. Za mrtvaškim vozom se uvrsté oddelki avstrijske in ogerske telesne straže na konjih, stotnija pešcev in eskadron konjenikov. Sprevod se pomika po dvornem Maelskem in Jožefovem trgu, Augustinski in Tegetthofovi ulici na Novi trg, kjer je v kapucinski cerkvi grobnica cesarskega dvora.

Ko pride mrtvaški voz do glavnih vrat kapucinske cerkve, vzdignejo krsto ter jo poneso v cerkev na pripravljeni oder. Tu se vrši blagoslovljenje, pevci dvorne kapele odpojo »libero«, dvorni strežaji nato poneso krsto v grobnico. Pred krsto stopa pogrebna duhovščina, za krsto cesar, najvišji dvornik cesarjev, najvišji dvornik cesaričin in oba komornika. V grobnici se vrši zadnje blagoslovljenje, po končani molitvi izroči prvi najvišji dvornik kapucinskemu gvardijanu ključ od krste v varstvo.

Hrvatska in carinska samostalnost.

Iz Zagreba, 31. avgusta.

Pri negotbenih dogovorih med Ogersko in Avstrijo je vrlo važna točka carina (col). Mažari prav odločno, za zdaj vsaj navidezno zahtevajo samostalno carinsko področje, ker se nadjajo, da bi mogli sčasoma vzdržati v borbi proti Avstriji. Zategadelj razvijajo z državno podporo svojo industrijo na vse mogoče načine, samo da ne osta-

nejo odvisni od tujca, kakor smatrajo Avstrijo. Mažari seveda po njihovi lepi praksi glede takih negotbenih vprašanj razpravljajo sami v ime vseh dežel ogerske krone, in vendar ima pri tem svojo besedo tudi Hrvatska. Žalibog, da se ne javlja, kakor bi se po negotbenih postavah morala glede tako važnega vprašanja. Današnji mažaronski sistem je zadušil vsak bolji smisel v tem pogledu, kar je dokazal te dni uradni list v borbi proti opozicijskim listom, ki so spravili vprašanje o samostalni carinski meji tudi za Hrvatsko.

»Agramer Tagblatt« je prvi omenil, da more po negotbi od 1. 1868 Hrvatska ravno tako, kakor Ogerska zahtevati samostalno svoje carinsko področje, če se zavrže negotba med Ogersko in Avstrijo.

Na to je »Obzor« v treh člankih prav temeljito dokazal, da more Hrvatska po omenjeni negotbi zares zahtevati carinsko samostalnost, kajti vse točke negotbe se morejo spremeniti, čim jih jeden od obeh zaveznikov ne prizna, le ona točka, ki govori o že po pragmatični sankciji ustanovljeni personalni uniji mej Ogersko in Hrvatsko, se ne sme spremeniti. Če tedaj Ogerska noče imeti z Avstrijo zajedniškega carinskega področja, preneha ista obveznost tudi od strani Hrvatske nasproti Ogerski in Avstriji, kajti Hrvatska ima po ustavu iste pravice, kakor Ogerska. To tolmačenje se seveda mažarskim in švabskim listom ni niti najmanje dopalo. Nemci oponašajo Hrvatoma, da hočejo na ta način Mažarom samo sitnosti delati, Mažari pa vpijejo na Hrvate, češ da je taka pisarija nasledek radikalizma in prenapetosti. Razumemo to pisavo nemških in mažarskih listov, saj smo dobro prepričani, da ti časopisi niso sploh o Slovanih še nikdar pravično in trezno sodili, marveč so imeli za nje le psovke in klevete, kar odgovarja popolnoma njihovim nazorom.

Čudimo se pa pisavi urad. lista, ki bi moral vendar braniti pravice svojega naroda, ne pa pomagati jih sam gaziti. Kaj ni še mažaronom dosta dokazano o škodljivem delovanju mažarske vlade glede naših gmotnih zadev? Kaj mislijo mažaroni, da takšno državno gospodarstvo, kakor je dandanes na Ogerskem, ne upropaščuje samo Ogersko, nego še posebno Hrvatsko, iz katere si hočejo Mažari narediti za podložno provincijo. — Hrvatski mažaroni mislijo, da je dovoljeno, če se Mažari natežejo z Avstrijo glede carine, in da se to Hrvatske malo ali nič ne tiče. Seveda ne, če se noče nič videti, kaj se v zemlji godi. Ne razmišljajo, kaj bi se moglo s Hrvatsko zgoditi, ko bi se zaprle carinske meje nasproti Hrvatski. Ne pomislijo, da bi Hrvatska bila popolnoma v mažarskih rokah. In kako tudi ne? Hrvatska industrija je slabo razvita, ker je v zemlji premalo kapitala, država pa večja obrtna podjetja na Hrvatskem raje zaustavlja, nego podpira. Ko je hotelo pred nekimi leti podjetno društvo osnovati v Krapini svilarno, uprl se je ogerski minister Barozs z vso silo, da se to ni zgodilo; ravno tako je hotel tudi namamiti veliko podjetje iz Degereče na Ogerskem; hotel je namreč prepere-

čiti, da se tamkaj ne osnuje velika tovarna za pavoljo; sicer ravno pri tem podjetju ni vspel, drugače pa se je zabranilo, ali ne vsaj podprlo od drž. strani, če je hotel kdo osnovati tovarne. Na Ogerskem imajo podjetniki od države prav po ceni velika posojila, na Hrvatskem jih sploh ne dobiš, ali so pa prav draga in potem naj se razvija obrtnija. In kaj ima Hrvatska pričakovati, če se zaprejo avstrijske meje? Da bode dobivala prav drage in vrlo slabe izdelke iz Ogerske in svoj denar pošiljala na Ogersko, mesto da ostane doma, ali pa da dobiva zanj vsaj dobre izdelke iz Avstrije, kamor bi mogla, ko bi imela samostalno carino, pošiljati tudi svoje surove pridelke, katerih ima Ogerska v obilnosti. ter jih tjakaj ne bo mogla pošiljati. Če katera zemlja, trpela bode Hrvatska, ako se izvede carinska samostalnost Ogerske tako, kakor mislijo Mažari, namreč za vse zemlje ogerske krone brez ozira na Hrvatsko. In hrvatski vladni list se brani Mažare, da ravnajo prav po negotbi, če se ne ozirajo na one točke, po katerih mora imeti tudi Hrvatska svoje samostalno carinsko področje.

To je zares žalosten pojav v političnem življenju, da se stranke ne morejo zjediniti celo v gmotnih vprašanjih, od katerih zavisi obstanek naroda. Ti ljudje ne pomislijo, da upropaščujejo narod, ko branijo za narod poguben zistem. V politiki morejo biti ljudje različnih nazorov, toda ko se gre za gmotne koristi naroda, ko se gre za obstanek, tedaj je dolžnost vseh, da složno branijo svojo očetnjava tudi oni, ki služijo sicer svojim gospodarjem. In hrvatskemu je prišel zdaj čas za to. Dobro si moramo zapomniti vsi, da bode Mažar le poskrbel za se, če tudi na škodo svojih zaveznikov, katere bode pozneje s svojim carinskim zistemom ugonobil. Hrvatska potrebuje v tem položaju, kakor je zdaj brez dvoma složnih pomočnikov za samostalnost carinsko, da ne bode pokončano še to malo obrtnosti, kolikor je ima, in da se ji ne zapre pot z njenimi surovimi pridelki v tuji svet, s katerim je do zdaj imela precej živahno trgovino. Res je, da carinska samostalnost za male države ne more biti posebno koristna, toda za Hrvatsko v tem položaju, v kakršnem se zdaj nahaja, ne more biti slabeja, nego zveza z ogerskimi zemljami, ki jo žele v gmotnem pogledu popolnoma zadušiti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. septembra.

Glasovi čeških listov o prthodnjem državnozbornem delovanju. Vsled nečuvene dogodka v Genevi so odpovedane večinoma vse jubilejske slavnosti v Avstriji, posebno pa še one, pri katerih je vladar svojedobno zagotovil svojo prisotnost. Leto 1898 je, kakor se izražajo razni češki listi, prenehalo biti jubilejno in napočil je čas žalovanja. Vendar je pa ta doba bolj ko katera druga pripravna za resno politično delo in vlada ter državni zbor bodeta, ako jima ne bo manjkalo potrebne resne volje, lahko dovršila, kar

uniči malega obrtnika.« Tako ljubijo socialni demokratje, prijatelji in ljubljenci dolenskega »Narodovega« dopisnika, srednji stan.

Torej gospodje kaplani, ako more tako orožje sploh škodovati komu, razven tistemu, ki ga vihti, potem le sklenite hitro svoj račun s svetom, ker po Vas je. Morda se pa v neizmerni zlobnosti celo veselite tega moža in njegovih dopisov? Morda Vas razveseljujejo pri težavnem in trudapolnem delu? To bi res ne bilo lepo. Glejte, mož misli popolnoma resnobno in na kraj uma mu ne prihaja, da bi se šalil. Domišlja si, da se vsi kaplani, tako namreč nazivlje vse njemu neljube duhovne, tresejo pred njim. Domišlja si, da bode on, in samo on uničil vse te klerikalce in kaplane. Druzega za drugim bo pohrustal, ostal bode on sam z ljudstvom, kateremu bode ohranil »vero«, kakeršno si misli on, veliki socijolog in nositelj slovenske kulture.

Svet pa se mu bode čudil, starec kazal ga bode svojemu vnuku rekoč: »Glej ga, premagal je klerikalnega zmajora.«

Reklo se je ob nekej priliki o jednom naših politikov, da je »kristalizovana slovenska pamet«, dolenskega politika »Narodovega« takrat gotovo niso imeli v mislih.

„Hiranje darvinizma.“

(Konec.)

3. Podlistkar »Narodov« torej pravi, da »Slovenec« »ne kaže spoštovanja do resnice«, da »namestu prave podobe o današnjem stanju vprašanja o veljavi onih nauk nam podaja povsem napačno, v goli strankarski kratkovidnosti očrtano: »spako, zlobno pristranski pregled«, in da je »na tak način pritisnil svojemu sestavku znak nepoštenosti in namestoma storjene prevare.«

Zakaj pa in kako?

»Slovenec« je pisal: Profesor dr. E. Claus se ne izraža nikakor navdušeno v svoji zoologiji (1897) za selecijsko teorijo Darwinovo. On piše: »Zdi se, da je povsem nemogoče, izključno le s pomočjo izbora (prirodne selekcije) umeti nujnost določene smeri pozakonu razvoja, katera je izražena v nebrojnih različnih postopnostih organizacije in v posebnostih sestava.« Bo li torej Claus popolnoma pustil descendenčno teorijo? To je seveda prevelika zahteva! Priznati bi moral celo, da je svet ustvarjen od Boga... Potem mu je še vedno ljubše selecijsko načelo »vkljub vsem nasprotnim pomiselkom«, kakor se

on izraža. Ona mu je »deska, katera vzdržuje poplavljačega se na površju vode«...

Tako »Slovenec«. Zelo smo radovedni, kje je »Narod« našel zlobno in nepošteno, namenoma storjeno potvaro? Ali je potvarjen citat? Ne! »Narod« priznava citat. Ali je kriva posledica, ki jo izvaja »Slovenec« iz citata? Tudi ne! Iz jasnih besedi Clausovih bo vsakdo razbral isto posledico, da se namreč »Claus ne izraža nikakor navdušeno za selecijsko teorijo Darwinovo«. Kaj je torej potvaril »Slovenec«? Ali je mar trdil, da je Claus zavrgel descendenčno teorijo? Zopet ne, ravno narobe, izrecno je zapisal, da je ni. Kaj torej? »Narodov« podlistkar se bojuje z mlinino sapo. Možu se je primerila nesreča. Zamešal je descendenčno z darvinizmom. Kar Claus piše o descendenčci, vse to obrača »Narodov« podlistkar na darvinizem. In vendar bi bil že sam »Katoliški Obzornik«¹ podlistkarju pojasnil, da descendenca in darvinizem nista jedno ter isto, da je to zamešavanje sicer navadna, a velika zmeta neukih lajnikov.

Descendenčna teorija se res Clausu zdi zelo verojetna, da, kakor pravi »Na-

¹ L. 1898, str. 220.

sta zamudila v zadnjih mesecih. Vladi svetujejo toraj ti organi, naj takoj prične misliti na razne politične naloge. Ako se ji je morda že posrečilo v glavnih potezah dognati nagodbo z Ogersko, naj porabi sedanji trenutek za toli potrebno spravo mej avstrijskimi narodi, državni zbor pa naj resno pretresava vse dotične vladne predloge in nasvete ter na ta način najbolje porabi zadnje mesece tega leta. — O vladi ni dvomiti, da ne bi skušala rešiti ta problem, toda ne ve se, kaj poreko tisti elementi, ki so sedanje razmere sploh pritrirali v tir, v katerem še sedaj tiče.

Nemiri v Trstu, ki so se pojavljali povodom groznega dogodka, ki je zadeli danes teden milega vladarja in celo Avstrijo, so zadnje dni precej potihnili in nadjati se je, da se ondi kmalu povrnejo normalne razmere, — v kolikor se namreč razmere v tem lahonsko - irendentiškem gnezdu morejo imenovati normalne. — Sploh pa so bila poročila o teh nemirih grozno pretirana, posebno kar se tiče Slovencev, ker je splošno znano, da provzročuje večinoma vse nemire v Trstu podkupljena in naščuvana fakinaža. Vlada je sedaj storila potrebne korake, da se nadaljni taki izgredi več ne bodo v toliki meri ponavljali. V tem smislu je odgovoril tudi zunanji minister grof Goluhovski italijanskemu poslaniku grofu Nigra, ki je po naročilu svoje vlade opozarjal na nevarnost, ki preti vsled izgredov proti Italijanom. Grof Goluhovski je namreč zagotovil italijanskega poslanika, da je vladar osebno izdal potrebna povelja, da se prepredijo novi izgredi. V istem smislu je zagotavljal tržaški namestnik ondotnega italijanskega konzula ter mu izrazil svoje obžalovanje. Večjih nemirov pričakujejo danes popoldne, ko bode počivalo delo po raznih podjetjih in bo prosta vsa fakinaža. V to svrhu je moralo v Trst več bataljonov vojakov, ki bodo morali skrbeti za javni red.

Na carjev predlog so jeli že dohajati prav povoljni oficijelni odgovori. Kajpada v prvi vrsti zopet odgovor za vse dobro in blago vnetega jetnika v Vatikanu. Sveti oče po svojem tajniku kardinalu Rampolla najiskreneje pozdravlja misel carja Nikolaja in izraža srčno željo, da bi se ta čim preje uresničila, spominjajoč na ogromne in težke žrtve, ki jih zahteva od človeštva sedanji mir. Tudi velesile v trozvezi so po poročilu »National-Zeitung« že odgovorile na carjevo okrožnico. Kakor poročajo temu listu, se vse tri vele-vlasti strinjajo s carjevo mislijo, vendar pa vse tri zahtevajo, da se jim že pred pričetkom konference da zagotovilo, da se ohrani povsodi sedanja posest. V tem smislu sta odgovorili angleška in vlada severoameriških zveznih držav, ki nadalje naglašata, da naj bi imelo nameravano razoroženje le bolj humanitaren pomen. Odgovori ostalih držav dosedaj še niso znani in se tudi o teh ne more trditi, da bi bili popolno istiniti. Gotovo je le, da bo vsaka država zahtevala za-se dosedanjo posest, kar je popolno umljivo, kajti nihče ne bo hotel biti vsled razoroženja oskudovan.

Dreyfusova afera. Iz najnovejših poročil iz Pariza je posneti, da bodo v Dreyfusovi zadevi

rod«, nedvojljiva, dasi Claus sam priznava,² da doslej nima veda za to nobenega direktnega dokaza in ji je tak dokaz bržčas sploh nemogoč. Dokazuje pa Claus to teorijo z morfolo-gijo, paleontologijo in z geografično lego orga-nizmov. A treba je pojave transmutacije tudi razlo-žiti. In jedna razlaga je Darwi-nova teorija, ki ima svojo moč v selecij-ski podmeni.³ O tej razlagi, o darvinizmu torej, ne pravi Claus nikjer, da je nedvojljiva, kakor bi rad natvezel svojim bravcem »Narodov« podlistkar, zamešajoč vedno descendenco z darvi-nizmom. — Claus samo pravi, da doslej ni boljše razlage. Ko pa preiskuje od str. 193 dalje vrednost Darwinove teorije o selekciji ter preskuša ugovore nasprotnikov, Claus priznava, da s selekcijo samo res ni mogoče razložiti poja-vov. Zato, pravi dalje, ni čuda, da skušajo drugi z drugimi razlagami izpolniti to »veliko vr-zel« (die offenbar vorhandene g r o s s e L ü c k e). Claus preiskuje še te poskuse, a nobena razlaga mu ne ugaja in konečno pravi, kakor je popolnoma prav navedel »Slovenec«, da se ne more okleniti druge teorije, »čtudi je ta

²) pag. 148. izdaje l. 1891, ki jo imamo pred seboj.

³) pag. 146.

najbrže zmagali oni elementi, ki z vso silo delajo na to, da se uvede še jedenkrat stroga preiskava in revizija. Najbrže po ukazu ministra predsed-nika Brissona in njegovih trabantov je pravosodni minister Sarrien skrbno zbral vse na Dreyfusa se nanašajoče gradivo ter je predložil danes mini-sterskemu svetu. Večina pariških listov je mne-nja, da ministerski svet razun vojnega ministra Zurlinden pritrdi Sarrienovemu nasvetu in prične z novo revizijo. Zurlinden je pa že izjavil, da v tem slučaju poda ostavko. Njegov portfelj pre-vzame potem, kakor poroča »Figaro«, ministerski predsednik Brisson sam in odda svoje notranje zadeve tajniku v tem ministerstvu Valletu. Poka-zalo se je baje že sedaj, da Dreyfus ni pisal zna-nega pisma pod imenom »Bordereau«.

Amerikant na Filipinih. Premirje mej Španijo in Ameriko je sklenjeno in v dotičnem zapisniku se mej drugim tudi glasi, da ostanejo Amerikani tako dolgo gospodarji in upravitelji filipinskih otokov, dokler se ne sklene definitivna mirovna pogodba. Toda, akoravno vedno zatrju-jejo, da ne poznajo sebičnosti evropskih držav, vendar že sedanja dejanja govore, da se v res-nici ne ravna po tem navodilu. Vse kaže, da si hočejo utrditi svojo postojanko na Filipinih. Začasna ameriška vlada kaže se že pravo gospo-darico dežele. Uvesti nameravajo tudi več novih davkov, vsled česar bo obilno trpela ondotna trgo-vina in obrt. Nekaj dobrega so pa le učinili ti ameriški sebičnejši po mnenju katoličanstvu »pri-jaznih« listov. Redovniki, ki so deželi provzročili toliko »škoda«, bodo polagoma zginili. Proti temu so se že storili potrebni koraki, toda najbrže brez vspeha. Da bi so redovnikom ne godilo najbolje, ko bi ostali pod ameriško vlado, sicer ni dvomiti, toda da bi bili provzročili ti ondotni deželi toliko škoda, naši »prijatelji« niti sami ne verjamejo.

Cerkveni letopis.

Okrožnica o rožnem vencu.

Ko premišljujemo dolgo dobo, odkar vladamo po volji božji rimsko stolico, ne moremo, da ne bi priznali, da smo vkljub svoji nevednosti oku-šali posebno vspešno pomoč previdnosti božje. To pomoč moramo po svojem mnenju pripisovati pred vsem skupnim in zato tem močnejšim molitvam, katere je brez prenehanja v obilnosti opravljala k Bogu skupna sveta cerkev v naš blagor, prav kakor je nekdam molila za Petra.

Iskreno zahvalo za to dajemo v prvi vrsti Bogu, delivcu vseh dobrot, in dokler bomo živeli, ohraniti čemo v svojem duhu in v svojem srcu spomin za vsako dobro, katero smo prejeli od Njega. Za tem nam je prijetno takoj spominjati se materinega varstva prečastite Kraljice nebeške ter ohraniti pobožno in neomajno spomin in hvaležnost za vse njene dobrote.

Ona je, od katere v resnici vro kakor po stu-dencu obilne nebeške milosti. Ona ima v svojih rokah zaklade usmiljenja od Gospoda (Sv. Janez Damasc. govor o Marijinem rojstvu) Bog hoče, da je ona vir vseh dobrot (Sv. Irenej proti Va-lentin. III. pogl. 33.) Trdno upamo umreti v lju-

teorija z ozirom na veliko ugankko o razvoju, ki je še nerešena, le kakor deska (eine »Planke«), ki sicer izgubljene-ga vzdržuje nad vodo.« To se pač pravi po domače: Plavaj ali utoni! Če nočeš priznati smotrenosti in z njo stvarnika, ostane ti le darvini-zem, naj si je tudi le zlomljena deska (eine Planke), naj si tudi v njem zija velika vrzel (eine g r o s s e L ü c k e), naj si tudi ne more nika-kor razložiti razvoja!

Kdor to trezno presodi, bo videl, s kako pra-vico podlistkar »Narodov« očita »Slovencu« nepo-štenost, in videl bo, da le »Narodov« podlistkar »stvari ne ume ali pa noče umeti«. Ne umnost ali pa zlobo je toraj iskati vse drugod, kakor pa pri »Slovencu«.

Ko naposled »Narodov« podlistkar Darwi-novo teorijo nekako primerja Newtonovi teoriji, mu odgovarjamo le z besedami Clausa samega: »Offenbar ist es eine starke Ueber-treibung, wenn begeisterte Anhänger der Theorie Darwins, Newtons Gravitationstheorie als ebenbürtig an die Seite setzen...«⁴) — Basta! g. urednik! Pozdravljeni! Le naprej!

⁴ Clausus pg. 145.

bezni te preblage Matere, ker smo se v življenju neprenehoma trudili poživljati in množiti to lju-bezen.

Trudili smo se dolgo časa, utrjevati blagor človeške družbe s tem, da širimo češčenje Mari-jino, ki je nekako nepremagljiva moč, trudili smo se stanovitno razširjevati med kristijani molitev sv. rožnega venca. V ta namen smo objavili posebno okrožnico dne 1. septembra 1883 ter smo, kakor vam znano, objavili v isti namen še več drugih določil.

Ker nam je Bog v svojem usmiljenju dal do-živeti tudi to leto bližajoči se mesec oktober, ka-teri smo že davno posvetili kraljici sv. rožnega venca, ne moremo si kaj, da bi zopet ob tej pri-lici vam ne pisali nekaj besed. Po kratkem pre-gledu vsega, kar smo do sedaj storili v pospeši-tev te vrste molitve, hočemo krono postaviti temu delu z novim dokazom, da tem bolj spridamo našo gorečnost in naklonjenost glede te izredne vrste Marijinega češčenja ter da vzbudimo goreč-nost vernikov, da radi, pobožno in stanovitno opravljajo to molitev.

Prešinjani trajnih željâ jasno pokazati krščan-skemu ljudstvu moč in zasluženje rožnega venca, spominjali smo se najprej bolj nebeškega nego pozemskega izvora te molitve. Dokazali smo, da je to čudovita kita cvetja, sestavljena iz angelje-vega pozdrava in Gospodove molitve, združenih v premišljevanje. Omenjali smo, da je ta vrsta mo-litve posebno mogočna in vzlasti važna, da si po njej pridobimo večno življenje, ker nam bolj nego najizbranejšo molitve daje nekako primerno po-moč ter nas postavlja pred oči vzvišenih vzgle-dov krepostij s skrivnostmi, katere nam ponuja v premišljevanje.

Omenili smo tudi, da je rožni venec posebno pripravna molitev ter da je za ljudstvo posebnega pomena, ker mu daje v premišljevanje sv. dru-zino v Nazaretu, ki je neskončno popoln vzorec družinskega življenja. Jednako smo pojasnovali, da je krščansko ljudstvo imelo že šestokrat pri-liko prepričati se, kako blagodejno vspešna in ko-ristna je ta molitev. Iz teh vzrokov smo prouče-vali na razne načine to lepo molitev ter se tru-dili za to, da se množi nje veličastvo in se raz-širja nje vaja, ter smo pri tem posnemali vzgleda svojih prednikov.

Sikst V. blazega spomina je potrdil že staro navado moliti rožni venec, Gregor XIII. je vsta-novil praznik pod tem imenom, Klemen VIII. ga je zapisal v martirologij, Klemen XI. je določil ta praznik obhajati po celi cerkvi, Benedikt XIII. ga je vpeljal v rimski brevir. Po teh vzgledih in da pokažemo nesmrten dokaz svoje vdanosti do te vrste pobožnosti, določili smo, da se pra-znuje ta slovesnost s svojimi molitvami kot pra-znik druge vrste. Določili smo, naj je mesec ok-tober cel posvečen tej pobožnosti. Konečno smo odredili, da se pridene lavretanskim litanijam prošnja: Kraljica sv. rožnega venca, ki naj bo po-roštvo zmage, ki naj bi bila sad sedanjega boja.

Preostalo nam je še pokazati, kaka cena in velika korist sta združeni z Marijnim rožnim ven-cem vsled privilegijev in posebnih prednostij po-deljenih tej pobožnosti in pred vsem neizmernega zaklada odpustkov, s katerimi razpolaga. Jasno je torej za vsacega, kolike važnosti je za vsakogar, ki se trudi za svoje izveličanje, okoristiti se s temi bogatimi zakladi. Dobe se lahko odpustki popolni in nepopolni, s katerimi se zbrisejo časne kazni, koje treba, ko je že greh izbrisan, pretrpeti ali v sedanjem ali v prihodnjem življenju. Gotovo je to bogat zaklad, kojega sestavljajo zasluženje Kri-stusa, blažene device Marije in svetnikov; zato je naš prednik Klemen VI. na to po pravici porabil besede iz knjige modrosti: Hrani se za ljudi ne-izmeren zaklad in oni, ki zajemajo iz njega, so vsprejeti v prijateljstvo božje. (VII. 14.) Že so rimski papeži, poslužujoč se najvišje oblasti, ka-tero uživajo po milosti božji, odprli v korist družb svete Device z namenom, da časte presveti rožni venec in ga s pobožnostjo molijo, zaklade vse-obilne milosti.

Meneč, da te milosti in ti odpustki pomorejo z žarno krono ovenčati Marijo ter jo vzradovati z dragocenim veseljem, odločili smo po dolgem premišljevanju izdati konstitucijo glede pravic, privilegijev in odpustkov, katere uživajo bratov-ščine presv. rožnega venca. Da bi bila ta konsti-tucija pač dokaz naše ljubezni pred obličjem pre-

svete božje Matere, da bi poučevala vse verne kristijane ter spodbujala njih gorečnost in tudi poplačevala njih pobožnost, da bi prejeli v zadnji uri svojega življenja tolažbo po pripomoči presvete Device ter da bi sladko zaspali v njenem naročju!

To želimo iz globočine srca in prosimo od Boga vsedobrega in vsemogočnega po priprošnji Kraljice presv. rožnega venca. Kot poročstvo nebeških dobrot podelujemo iskreno, častiti bratje, Vam, vaši duhovščini in vsem vaši skrbi izročnim, apostolski blagoslov.

V Rimu, 6. sept. 1898, v 21. letu naše vlade.

Leon XIII., papež.

Tedenski koledar.

Nedelja, 18. septembra: 16. pob., evang.: Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14. Jožef Kupert. — Ponedeljek, 19. septembra: Januarj šk. — Torek, 20. septembra: Evstahij in dr. mm. — Sreda, 21. septembra: Matevž ap. Kvatre. — Četrtek, 22. septembra: Tomaž Vilanov. — Petek, 23. septembra: Tekla dev. — Sobota, 24. septembra: Marija D. rešit. jetn. — Solnce izide 20. septembra ob 5. uri 50 min., zaide pa ob 5. uri 55 minut. — Lunin spremin: Prvi krajec 23. septembra ob 3. uri 37 min. zjutraj. — Musica sacra: V nedeljo 18. sept. v stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Četrta maša zl. J. N. Škroup, graduale in sekvenca zl. A. Foerster, credo in ofertorij koral. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Missa Tota pulchra es Maria zl. P. Angelik Hribar, graduale Belarjev, ofertorij Treschev. — V ponedeljek 19. septembra ob 8. uri requiem z libero zl. P. A. Hribar za dušni pokoj umrle cesarice Elizabete.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. septembra.

(Papež škofoma v Trstu in v Ljubljani.) Tržaški »Piccolo« objavljá iz Rima brzojav, da je papež dal brzojaviti škofoma v Trstu in v Ljubljani, jima priporočujoč, naj uporabita ves svoj vpliv, da pomirita krivično agitacijo proti Italijanom, izzvano po groznem činu Lucchenijevem. — Pozvedeli smo, da je ta novica, vsaj kar se Ljubljane tiče, popolnoma neosnovana in da je vse najbrže le izmišljotina laških listov, ki bi tudi v verskem oziru radi zlorabljali te neprilike v škodo Slovincem.

(Napad na italijanskega prestolonaslednika.) Ko se je peljal po Štajarskem k pogrebu cesarice prestolonaslednik italijanski, bila je vsa proga zavarovana z orožniki. Vsi peroni so bili zaprti. Politične oblasti so dobile obvestilo o nameravanem anarhističnem napadu. Dotična anarhista Caviglio in Tizzi (tudi Laha!) sta že aretovana. Sokrivce zasledujejo. Telefonično poročilo iz Trsta: »Piccolo« poroča o atentatu na progí Leoben. Jeden napadalec aretovan v Leobnu je Carlo Caviglio, rojen 8. januarja 1877. leta v Verceli v provinciji Novara, drugi Adolfo Tizzi je rojen leta 1867 v Reggio. — Tizzi je šel vlakú nasproti do Št. Vida na Koroškem in tam je bil aretovan. — O atentatu so bile obveščene vse orožniške postaje. V Leobnu je poveljnik orožniške postaje vse potrebno ukrenil za sigurnost dvornega vlaka. Jedno in pol ure je bil ustavljen ves promet na železnici. Izdajali se niti niso vožni listki. Poveljnik orožnikov graških je šel nasproti dvornemu vlakú do štajerske meje ter ga spremljal do Mürzuschlaga. Okrajni glavar leobenski je preskrbel varnost do Št. Mihaela. Kraljevič je prišel ob 1/2, 6. uri v Leoben in se ni nič pokazal. Tretji anarhist Carnelli je ušel.

(Cesarjeva zahvala.) Župan Hribar prejel je od c. kr. deželnega predsedstva za Kranjsko nastopno naznanilo: Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je vsled razpisa Nj. Ekscelence c. kr. ministerskega predsednika kot ministra notranjih stvari ddo. 1. septembra letos št. 6927 blagovolilo najmilostneje dovoliti, da se 472 na županskem shodu zbranim slovenskim občinskim predstojnikom za poslano udanostno brzojavko sporoči Najvišja zahvala.

(Deželni glavar kranjski) Oton Detela se je včeraj odpeljal na Dunaj k pogrebu cesarice, v isti namen je odpotoval na Dunaj župan Hribar.

(Premeščen je) g. kapelan Feliks Knižek kot župnijski upravitelj na Vrabče.

(V Trst) je odšlo včeraj popoludne po 6. uri 1 bataljon vojakov tukajšnjega pešpolka šte. 27 in okolu polnoči se je peljal tja jeden bataljon vojakov pešpolka št. 17 iz Celovca. V Trstu je bilo včeraj sicer vse mirno in se poslednja dva dni niso pojavili večji izgredi, toda boje se izgredov danes popoludne, ko bo prosta vsa tržaška fakinaža, katere še nikdar ni manjkalo pri takih »slavnih« činih, ki se potem običajno pripisujejo na rovaš slovenskim delavcem.

(Dar) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo kmetijski zadrugi v Žužemberku 200 gld. podpore za trtnico in drevesnico.

(Udarci za Slovence.) Notarijat v Ljutomeru je dobil Nmec. Imenuje se Julius Thurn, dosedaj notar v Logatcu na Kranjskem. Ta gospod niti v terni ni bil, katero je sestavila c. kr. notarska zbornica za spodnji Štajer. Minister je kar prezrl terno ter segel po Nemcu Thurnu. Spodnji Štajer se pač mora germanizirati, mislijo si gospodje v ministerstvu. V Marenberg je prišel namesto dosedanjšega slovenskega sodnika nemški sodnik. Državni pravdnik v Mariboru je postal Nmec dr. Bouvier. Ti trije slučaji so se zgodili skoro v jednem mesecu. »Slovenski Gospodar« pristavlja k tem žalostnim novicam, da je storil v tem oziru g. posl. Žičkar svojo dolžnost, a da je našel pri svojih deželnozborskih in državnozborskih kolegih le malo podpore.

(Na shod) krščansko-socijalnega političnega društva »Naprej« v Celju se je sešlo zadnji vtorek mnogo gospodov z raznih bližnjih in daljnih krajev. Zaradi prevelike nesreče, ki je zadela vse cesarstvo, se pa zborovanje ni vršilo, ampak se je izrazilo po presrčnem ogovoru o tej groznej neugodi samo iskreno sožalje presvetlemu cesarju in se poslalo na kabinetno pisarno Nj. Veličanstva.

(Na Triglavu) 2864 m. visoko vihra mogočno črna zastava ter naznanja trem deželam žalovanje zaradi umora cesarice.

(V Kočevju) niso razobesili črnih zastav. — Heilo!

(Kontrolni shodi) vršé se za ljubljansko mesto po nastopnem redu: za vojake 17. pešpolka 11. oktobra, za vse druge pešpolke 12. okt., za lovce 13. oktobra, za vojake ostalih vojaških krdel pa 14. oktobra, vselej ob devetih dopoludne v šempeterski vojašnici. Naknadni kontrolni shod za te vojake bo 10. novembra. — Za deželne brambovce bo kontrolni shod dne 1. oktobra ob devetih v domobranski vojašnici, naknadni pa dne 20. novembra.

(Iz Ljutomera.) Volilni shod na Kapeli pri Radgoni je zaradi nesreče v cesarski obitelji preložen.

(Razsodba.) Upravno sodišče je razsodilo, da se morajo pomočni delavci pri stavbenih podjetjih zavarovati pri okrajnih in ne pri zadružni bolniški blagajnici.

(Iz Šturija.) Te dni smo imeli občinske volitve. Sijajno je zmagala krščansko-socijalna narodna stranka, v 3. razredu z večino 65 in v 2. razredu z večino 20 glasov. Čast volilcem, ki so kot skala stali za svojim g. župnikom in šli v boj zoper turško nasilje.

(Izgredi v Trstu.) »Doli z žalovanjem! Živel anarhizem!« — Tako je vzklikala v torek zvečer tolpa kakih 300 iredentarjev, vrveča proti ital. telovadnemu društvu »Ginnastica« v ulici Rossetti. Za ta večer se je bilo bati prav resnih dogodkov. Ljudstvo se je zbiralo po mestu v gostih gručah in razno gibanje je svedočilo, da se nekaj pripravljá. Zato je redarstvena oblast že zgodaj zvečer zasedla vsa nevarniša mesta, kakor lesni trg, pred hišo, od koder širi »Piccolo« svoje lopovščine med ljudstvo, pred »Ginnastico« in pred italijanskim konzulatom. Te kraje je zasedla policija in vojaštvo in ni pustila nikogar blizu. Pred »Piccolom« se je čulo — in to vsled drznega izzivanja v tem listu, ki niti v teh trenutkih noče dati slovesa svoji brezmejni nesramnosti — raznih opazk izmej ljudstva, v katerem je kar vrelo srda in gneva. Za ograjo na vrtu tega izdajskega društva je čepela rudeče-belo-zelena lahonska mladež in sikala na policijo in ondi stoječe občinstvo. Okoli 9. ure — »Ginnastica« je baje brzojavila neki drugi zalegi v mestu, da je v »nevarnosti« — privre kakih 300 garibaldincev v viharju proti »Ginnastici« kričoč:

»Živel anarhizem! Doli z žalovanjem!« Vojaštvo in policija sta se postavile tolpi z golim orožjem nasproti in zalotili in obkolili so vseh 300 predrznežev in jih odveli na policijsko postajo. Ondi so jih vzeli v zapisnik in preiskali, in čujte in strmite! vsi so imeli pri sebi revolverje in bodala! Med temi anarhisti je bilo lepo številce takozvane »intelligence«, par dohtarjev in profesorjev ter en inženjer. Kakih 40 so pridržali in jih odvedli v zapor v ulici Tigor (mej temi so menda kar štirje Raskoviči, drugo pristna kalabriška imena!) druge so po zaslišanju, ki je trajalo do jutra, izpustili. V sredo dopoludne so pobili pri »Piccolu« dve dragoceni šipi, katere si je napravil iz svojih dobroplačanih lažij. Zanimivo je opazovati vedenje laških iredentarjev po mestu in zlasti v kavarni Chiozza, v kateri te dni kar vre, kakor v oblaku, ki ima točo; tu se vidi različnih pristnih italijanskih tipov v družbi s tržaškimi izdajicami. Pogovori morajo biti skrivnostni, kakor je soditi po kretanju života, mahanju rok in dviganju brk à la Humbert. Še zanimiveja pa je zadrega in besnenje židolahonskih listov. Tem čifutskim capam zdaj prav trda prede. Prišla je ura, ko obsoja ves svet njihovo in njihovih pristašev vedenje in se v gnjevu obrača od te sodrge. Da bi se znosili v svoji smešni jezi, jeli so valiti vso jezo na okoličane in slovenske duhovnike. Klafarijo, da ščuvajo duhovniki ljudstvo, naj gré v mesto in napade — mestno bolnišnico. Trdijo, da so bili okoličani v mestu, kar je bilo poznati na trdih podplatih in umazanih čevlji in da so hoteli naskočiti in razbiti — bolnišnico. — Kaj ima pri vsej stvari mestna bolnišnica v teh hipih vzvišenega čustvovanja za nesrečo Avstrije, si vsakdo lahko misli. A judje, ki si hočejo v skrajnem pomagati z lažmi in izmišljotinami, so hoteli izraziti s to farso skrajno žalitev za okoličane, o katerih mislijo, da nimajo nobenih večjih zadev, kakor mestno bolnišnico. A ta poskus se je ponesrečil liki drugim in padel je madež nazaj na krivonose. Vsaka pesem ima svoj konec in upati je, da se poje izraelski pesmi v Trstu zadnja ali vsaj predzadnja kitica. Apropos Izraelci! Značilno je, da ravno v teh dneh žalovanja mej krščanskim ljudstvom za svojo umorjeno cesarico kaže baš židovski mob v Trstu nenavadno živahnost. V celih tolpah se vlačijo po mestu, mej potom računajoč in krohotajoč se. In mej to sodrgo ni najmanjše sledi o kakem žalovanju! Ljudje te krokarje kar z nevoljo opazujejo, na katerih je videti neko perfidno ostentativnost... Toda ali si nista anarhizem in židovstvo v najtesnejši zvezi, da, človek bi rekel, da se je prvi razvil iz drugega ali da je celo njegov — adoptiranec? Razne misli se lotijo človeka, ki — opazuje in ne prezre ničesar.....

Nasproti temu pa je vender zadobil ves Trst povprečno žalno lice. Tisoče črnih zastav vihra razposlopij. Zlasti je staro mesto kar zavito v črno. Poznati pa je hiše, v katerih bivajo Garibaldinci — na teh ni znaka žalosti. To bi si bilo treba zapomniti. Največ znakov je na hišah, kjer bivajo Slovenci. No mi smo in ostanemo neomajni in če se poderetudi svet!

(Iz Kranja) se nam piše: Ako se ozremo po slovenski zemlji, dobimo skoro v vsaki večji vasi pevske zbor. Taki zbori nastopajo navadno tam, kjer se zbere večja množica ljudstva, kakor pri veselica, slavnostih itd. in imajo namen, ljudstvo blažiti, vnmati je za narodno stvar ter je družiti. Tudi se naslanjajo najčestokrat na značaj pesmi, katere gojijo, ne pa izključno le na umetniško izvežbanost. Kot taki so popolnoma na mestu in kos svoji nalogi. Tudi v Kranju imeli smo v prejšnjih časih pevske zbor, katere so sestavila tukajšnja društva, v prvi vrsti čitalnica, potem pa bralno društvo. Pelo se je, precizno pelo, a tla takim zborom niso bila ugodna. Vzdržavali se niso nikdar posebno dolgo, naj si bode pri jednom ali drugem društvu, dasi je bilo pevskega materijala na izbor. Razmotrivali smo to stvar in prišli do zaključka, da, ako je v Kranju sploh mogoče vzdržavati petje, omogoči se to jedino le v podobi samostojnega, ne strankarskega in sploh nepolitičnega društva, h kateremu naj bi imel pristop vsakdo, ne glede na stan. Skusili smo. Ustanovili smo pevski zbor pod imenom »Moško pevsko društvo Kranj«, kateremu smo postavili na čelo ravnokar omenjeni program. — Naš namen je, združiti različne sloje v jedno sku-

pino s posebnim ozirom na delavski stan. Ta naj ima pri društvu iste pravice, naj se zabava, izobražuje, vsaj se je v prvi vrsti nanj ozirati, kajti on je naš temelj! Posrečilo se nam je pridobiti pevovodjo gosp. Mih. Moharja iz bližnjega Šmartna, kateri že par mesecev neumorno deluje s svojo spretnostjo v prospah društva. Pri vajah, katere obiskuje tudi precejšnje število vrlih šmarških pevcev, kaže se zadostno zanimanje. Upamo, da se nismo varali. Skusili smo z ustanovitvijo takega društva, katero bi vstrezalo vsem potrebam našega mesta. Ono ima jasen program — ni strankarsko in hoče pripomoči k napredku vsakega narodnega društva. Da se pa to uresniči, računamo na požrtvovalnost p. n. meščanov. Bodi mu prihodnost mila.

(«Dom in svet-a.» št. 18. se je zaradi slik nekoliko zamudila, kar naj č. naročniki blagohotno vzemó na znanje.

(Razjedajoči trup.) Z žalostjo opazujemo zadnji čas, da se pogubni razpor razvija tudi med ameriškimi Slovenci. «Glas Naroda» je krenil na liberalno pot in dela razpor s svojim perfidnim pisanjem vedno večji. Tudi tu vidimo, da nastaja razpor ravno tako, kakor se je rodil pri nas v Evropi: Dokler stoji ves narod na jednem, krščanskem temelju, je jedin, a ko se jeden del loči ter dela po liberalnih načelih, se soglasje raztrga in nastane boj. Kam pridejo ameriškimi Slovenci, ako gre tako dalje? Razkropljeni so, žive med tujci, le jedinstvo jih more ohraniti. Zločinstvo nad narodom je, ako ga kdo trga na kose z liberalizmom.

(Sejmi po Slovenskem od 19. do 24. sept.)
Na Kranjskem: 19. v Boštanju; 20. v Šentjanžu pri Radečah; 22. v Podvelbu in Škocijanu; 21. v Kranju, Ribnici in Zgor. Tuhinju. — Na slov. Štajerskem: 19. v Braslovčah; 20. v Ljutomeru; 21. v Frauheimu, na Laškem, v Luči in Podšredi; 22. na Dobrni. — Na Koroškem: 19. v Renvigi; 22. v Zgor. Beli in Traberku. — Na Primorskem: 21. v Tolminu; 22. v Nabrežini, Komenu in Borstu; 24. v Rifenbergu.

Gospodarska organizacija.

Hranilnica in posojilnica v Št. Petru imela je v mesecu avgustu:

prejemkov gld. 1.053.70
in izdatkov » 584.82

toraj denarnega prometa gld. 1.638.02
Hranilnih vlog se je vložilo gld. 115.— vzdignilo pa gld. 422.43 in je stanje koncem avgusta gld. 29.846.22.

Posojil se je dalo gld. 140.—, vrnilo pa gld. 30 in je stanje gld. 25.795.—.

Članov ima posojilnica 263.

Hranilnica in posojilnica na Blokah imela je v mesecu avgustu:

prejemkov gld. 2.122.36
in izdatkov » 1.916.36

torej denarnega prometa gld. 4.038.72
Hranilnih vlog se je v tem času vložilo gld. 1610.92, vzdignilo pa gl. 606.97 in je stanje gld. 26.431.17.

Posojil se je dalo gld. 805.—, vrnilo pa gld. 240.— in je stanje gld. 35.088.70.

Članov ima posojilnica 160.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Gospod J. Brence, župnik v Preski, 1 gld. 50 kr. — Gospod F. Kosec, vikar v Novakih, 1 gld. — Nevešek 3 gld. — Stolni dekan prelat dr. A. Čebašek 10 gld. — Gospod zlatomašnik Gruden 20 gld. — Neimenovan 5 gld. — N. N., zlatomašnik 5 gld. — Gosp. V. Aljančič, župnik na Dobravi, 5 gld. — G. T. Kajdič, dekan v Moravčah, 3 gld. — M. N. 10 gld.

Bog plačaj blagim dobrotnikom!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 17. septembra. Neštete množice so se včeraj pomikale v dvorno cerkev, katero so ob 5. uri zaprli. Red je bil vzoren, omedlelo je osem oseb, druga nesreča se ni pripetila. V četrtek zvečer, ko so s kolo dvora na dvor pripeljali krsto, so ljudje opazovali nepopisno žalost cesarjevo, katero pa je z vso silo skušal premagovati. Po blagoslovljenju je cesar pokleknil ob krsti ter jo poljubil. Včeraj so se pripeljali k pogrebu

srbski kralj, veliki vojvoda vajmarski in oldenburški, knez bolgarski, vojvoda Alençon, vojvoda Kumberland, bavorski vojvoda Teodor in drugi.

Dunaj, 17. septembra. Danes zjutraj so došli na Dunaj vsi zastopniki ptujih vladarjev. — Pogreba se udeležé skoro vsi avstrijski in ogerski škofje. Truplo bo poslednjikrat blagoslovil kardinal Gruseha ob asistenci prelatov Horny in Zschokke.

Dunaj, 17. septembra. Cesar je vsprejel danes dopoldne ob 9. uri posebne zastopnike zunanjih držav, ki so mu izrazili sožalje svojih vlad. Predstavil jih je grof Goluhovski. Uro pozneje je vsprejel cesar ptuje vladarje.

Dunaj, 17. septembra. Na krsto pokojne cesarice so položile vence: deputatione raznih mest in društev ter posameznih oseb. Posebno lepi so bavorskega regenta Luitpolda, perzijskega šaha, velikega vojvode toskanskega, turškega sultana, napoljskega princa, črnogorskega kneza, predsednika ameriških Zjedinjenih držav, 13. bavorskega pešpolka itd.

Dunaj, 17. septembra. Včeraj od 8. do 5. in danes do 12. ure so spuščali po 30 do 40 oseb v dvorno cerkev; neštete so množice, ki se želé posloviti od pokojne cesarice. Krsta je okrašena z zlatim križem v sredi, pogrnjena je s črnim, zlatom pretkanim brokatom. Na krsti so venci od otrok in unukov umrle cesarice, drugi venci leže ob stenah. Nad glavo so cesarska in kraljevska krona, vojvodski klobuk, insignije reda zvezdnega križa in druga častna znamenja v briljantih; pri nogah bele rokvice in črna pahljača. Ob krsti stražijo telesne straže. Vseh vencev je bilo že včeraj zjutraj nad 200.

Dunaj, 17. septembra. «Wiener Ztg.» objavlja cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim se imenuje dosedanje predsedstvo gospodske zbornice za dobo prihodnjega državnozbornega zasedanja.

Lvov, 17. septembra. V vseh cerkvah so se mej pogrebom vršile molitve, vsi uradi in zavodi so bili zaprti.

Budimpešta, 17. septembra. Nadvojvoda Ludovik Viktor je daroval za spomenik cesarici Elizabeti 1000 gld.

Geneva, 17. septembra. Predvčeraj ob 11. uri zvečer so zaprli nekega Silvo, ki je na sumu, da je bil v zvezi z Lucchenijem. Silva je namreč že v soboto pravil vse podrobnosti umora in hvalil Lucchenija. Iz Budimpešte poročajo, da Luccheni morda ni pravo ime morilčevó in utegne biti Zuchietti. Včeraj je Luccheni nekemu italijanskemu častniku imenoval po imenu vse častnike onega polka, pri katerem je služil.

Carigrad, 17. septembra. Iz Kandije se poroča, da je pričel poslovati desetinski urad in da so razrušene hiše, iz katerih so streljali na angleške vojake. V soboto se je iz Odese odpeljalo zopet 1000 mož. Sedaj je v Kandiji 2300 Angležev in po 2000 Italijanov in Francozov. Turčija je poslala novo okrožnico v Rim, London in Peterburg.

Vigo, 16. septembra. Včeraj popoldne se je zbrala množica pred stanovanjem generala Torralla ter zahtevala, da se takoj z ladije puste na suho španski vojaki, ki so se pripeljali iz vojske. Vojaki so jako slabo oblečeni, kar napravi še večjo razburjenost. Zvečer je bil mir.

Washington, 17. septembra. Mirovna komisija, ki odide v Pariz, ima določena navodila za obravnave ter na noben način ne sme odnehati od zahtev.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura 90 Celzijev	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
16	9 zvečer	742.8	16.1	sl. jug	jasno	
17	7. zjutraj	744.3	11.5	sl. vzh.	jasno	0.0
	2. popol.	743.5	19.6	p. m. jvzh.	"	

Srednja večerajnja temperatura 17.2°, za 2.4° nad normalo.

Tržne cene v Ljubljani

dné 14. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	9.30	Špeh povojen, kgr.	70
Rež, "	7.20	Surovo maslo, "	80
Ječmen, "	6.30	Jajce, jedno	3
Oves, "	6.50	Mleko, liter	8
Ajda, "	9.50	Goveje meso, kgr.	54
Proso, "	6.50	Telečje " " " " " " " " "	55
Koruz, "	6.40	Svinjsko " " " " " " " " "	58
Krompir, "	2.80	Kostrunovo " " " " " " " " "	86
Leča, liter	10	Piščanec " " " " " " " " "	45
Grah, "	16	Golob " " " " " " " " "	18
Fižol, "	6	Seno, 1 stot.	90
Maslo, kgr.	70	Slama, 1 " " " " " " " " "	80
Mast, "	64	Drva trda, 4 kub. m.	6.60
Špeh svež, "	68	" mehka, 4 " " " " " " " "	4.50

Zahvala.

651 1—1

Za milo sočutje mej boleznijo in ob smrti naše iskreno ljubljene matere, ozir. stare matere, sestre, tašče, svakinje in tete, gospe

Marije Rohrmann roj. Kralj

izrekamo vsem dragim prijateljem in znancem našo najsrčnejšo zahvalo.

Posebno toplo se pa zahvaljujemo »Dolenjskemu pevskemu društvu« za ganljivo petje, ljubeznjivim darovalcem prekrasnih vencev, visokočastiti duhovščini, slavnemu meščanstvu in uradništvu ter sploh vsem, ki so blagi pokojnici v tako velikem številu zadnjo čast izkazali.

Novo mesto, dne 14. septembra 1898.

Žalujóči ostali.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravnino kopalnice pri Karlovi vrbih. Prospekti zastoni in franko

MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
najboljše mizne in osve-
v. žujoče pijače, 1 37
preiskusene pri kašlju, vratnih boleznih,
želodčnem in mehurnem kataru.
Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Pekarija in slaščičarna

Jakob Lalaznik

na Starem trgu št. 21.

priporoča sl. občinstvu najfinejši kruh, in sicer:

Masleni kruh, najfinejši po 24 kr. kilo
Kruh II. vrste 18 " "
" III. " 14 " "
kakor tudi ržen in drugih vrst kruh.

Na zahteve pošilja kruh na dom trikrat na dan.

V slaščičarnici

se dobivajo vsak dan sveži orehovi kifelci (Nusskipfeln), pinca in razno drugo najfinejše pecivo za vino in čaj.
653 1

Edini

dežnik,

ki se pri zgibanju nič ne poškoduje, je na patentiran način narejen 145 25-11

Patent Satin de Chine

(ne zamenjati z navadnim Satin de Chine),

Ta dežnik je popolnoma nepremočljiv in stalne barve, podoben najfinejši svilati omreli. Blagó se ne zganča, ko je mokro, ampak ostane lepo napeto.

Kdor si kupi tak dežnik, nikoli več ne mara drugačnega

V Ljubljani te dežnike prodaja edini

JOSIP VIDMAR, dežnikar.

Vsak teh dežnikov ima na notranji strani tole patentno znamko

☆ O M & C ☆
K.K. Patent 46-2511

Vsako ponarejanje ali posnemanje patentne znamke se sodnijsko zabranja. — Natanko je paziti na patentno številko. Nijeden drugih dežnikov nima tako izvrstnih svojstev.

Zaradi odpotovanja

prodá se

hiša

pod ugodnimi pogoji, v kateri se nahaja strojarska in špecerijska obrt na glavni cesti, uro od Ljubljane. Tudi je zraven pod, hlev in nekaj zemljišča.

652 3-1

Več se izve pri upravnistvu »Slovenca«.

Razpis ustanove.

Za slušatelje eksportne akademije c. kr. avstrijskega trgovskega muzeja na Dunaji, katera se bode otvorila dné 1. oktobra 1898, se bode ena, eventualno dve ustanovi v letnem znesku 400 glđ., oddali.

654 1-1

Prositelji morajo svoje prošnje, opremljene z rojstnim listom, ubožnim in navstvenim spričevalom in s potrdilom, da so sprejeti v eksportno akademijo, vložiti do 10. oktobra 1898 pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

V Ljubljani, dné 17. septembra 1898.

Prodá se 643 1-1

krasna Koželjeva vila

z vinogradom v Koprivi na Krasu okrajno glavarstvo Sežana.

Več se zvé v Trebčah št. 93, pošta Opčina.

Organist

dobi službo s 1. dném oktobra t. l. v Planini pri Bakeku na Notranjskem. Prosto stanovanje in plača v denarju. Samci, rokodelci — prednost.

Oglasila s spričevalom orgljarske šole in poprejšnjih služboodajalcev sprejmlje:

648 2-1

J. Podboj,
župnik.

V župniji Špitalič, pošta Motnik, Gorénjsko, razpisuje se

služba organista in cerkovnika

katera se lahko préej nastopi. — Prosi naj se pismeno, še boljši ustno pri podpisnem župnijskem uradu.

649 3-1

Župnijski urad Špitalič.

Hiša

v Šentjurju pri Kranju, prav blizu cerkve ob deželni cesti, na jako lepem prostoru, pripravna za prodajalnico ali kak drugi obrt, obstoječa z dveh sob spodaj in treh zgoraj. Je na prodaj. — Pri hiši je tudi trafika in kovačnica.

K hiši pripada tudi jedna njiva nad 30 mernikov posetve v jedni parceli, lep travnik in blizu 4 orale mlade, lepo zaraščene hoste. Hiša in drugo v dobrem stanu. Prodá se iz proste roke.

Ceno pové lastnik Anton Skok, organist v Mekinjah, pošta Kamnik. 650 2-1

100 do 300 glđ.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8. 584 10 3 353 8

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Orglavec

s povoljnimi spričevali išče službe in je ob jednom tudi rokodelec. — Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca«.

630 3-3

Tomo Tollazzi

iz Logatca

toplo priporoča iz svoje zaloge 644 4-2

pristna vina,

na primer laška, istrijska itd.

Postreže tudi rad z vzorci.

Njega svetost

Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponiju g. lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlane Jim stekleničice 580 4

tinkture za želodec

in so njemu z diplomo dné 27. novembra 1897 podelili naslov „dvorni založnik Njihove svetosti“ s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Njihove svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehamim Piccoli-jevo želodčno tinkturo, katera krepeča želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli,
lekarnar pri „Angeli“
v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za glđ. 1.26 a. vr., po 24 stekleničic za glđ. 2.40, po 36 stekl. za glđ. 3.50, po 70 stekl. za glđ. 6.50 (poštni paket ne črez 5 kil težak), po 110 za glđ. 10.30.

Poštnino mora plačati p. n. naročnik.

Karol Kriegl,

orgljarski stavbeni mojster

(učenec g. Franca Goršiča),

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1,

se priporočam za izdelavo novih

cerkvenih orgelj

po najnovejši in skušeni sestavi z večletnim poroštvom. — Prezvamem tudi prenovljenje in popravo orgelj, dobro in po najnižjih cenah. 624 6-3

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelava perila

za gospode, gospé in otroke
na debelo in drobno.

Cena in blago brez konkurence.

Srajce za gospode,
bell shifon, gladke na prstih,
braz ovratnika, brez manšet,
27 vrst
jedna od glđ. 1.10 do 2.70
šest " " 8.75 " 12.00

Srajce za dečke,
v 4 velikostih, sicer kakor gornje
jedna od glđ. 1.00 do 1.40
šest " " 8.75 " 11.75

Svitlice za gospode,
8 vrst
jedne 80 kr. do glđ. 1.40
šest glđ. 4.50 do glđ. 1.50

Dvanajst ovratnikov
od glđ. 1.80 do 2.80.

Dvanajst manšet
od glđ. 1.80 do 4.50.

12 predlog
(Verheiden)
od glđ. 2.85 do 6.00

Za kroj brez graje in za točno potrežbo jamči tvrdka

J. C. Hamann
v Ljubljani,

ki s perilom oskrbuje mnogo o. in kr. častnikov in o. in kr. mornarico.

Cenike slovenske, nemške, laške pošilja na zahtevo brezplačno. 263 24-15

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovj
v Ljubljani, Opekarska cesta 61
preje Igriške ulice 15 37
priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprosteje do najfinije, raznobarvne: rujave, zelene bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči teto dnij. Cene so najnižje.

Dr. Rose-jev balzam

za želodec

je že nad 30 let sploh znano domače zdravilo, ki pozivilja okus in rahlo odvajja. Ako se redno rabi, ureja želodčevo delavnost prav zanesljivo.

Velika steklenica 1 glđ., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

Praško domače mazilo

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero rane čiste ohrani, vnetje in bolečine lajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 kr., po pošti 6 kr. več.

iz lekarne B. FRAGNER v Pragi

Svarilo! Na vseh delih zavitka je pristavljena postavno vpišana varstvena znamka.

Glavna zaloga: **lekarna B. Fragner-jeva „pri črnem orlu“ v Pragi,** Mala strana, vogal Spornjerjeve ulice.

Se vsak dan razpošilja.

V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnjih G. Piccoli, Ub. pl. Trnkóczy, M. Mardetschláger, J. Mayer in vseh drugih lekarnah Avstro-Ogerske. 187 26-11

Janez Schindler

c. kr. imetnik privilegijev
342 3
na Dunaju, III., 1., Erdbergstrasse 12

razpošilja brezplačno in franko

cenike v slovenskem jeziku (528) z več ko 300 podobami (10-4)

raznovrstnih strojev in orodja za poljedelstvo, vinogradarstvo itd.

Ceneje ko povsod drugej.

Za blago jamčim, dajem na poskušnjo, olajšujem plačevanje!

lščem krščanskih agentov.

Obrniti se je naravnost na

Jan. Schindlerja, Dunaj,
III., 1., Erdbergstrasse 12.

Citrarska šola Josipa Petritz

v Ljubljani, Gosposke ulice št. 5,
II. nadstropje. 623 3-2

Vsprejemne ure od 11. do 12. ure do-
poldne in od 1. do 2. ure popoldne.

Prečast. duhovščini, cerkvenim predstojnikom
in dobrotnikom priporoča podpisani

svoje lepe izdelke
cerkvenih posod in orodja.

Že izgotovljene reči, katerih imam veliko v zalogi, n. pr.:
več monštranc, kelihov, svečnikov, kandelabrov,
lestencev itd., prodam 20% nižje od prejšnje cene.

Vsako novo naročilo ali popravilo, pozlatenje, posrebrenje,
poniklanje itd. se bode zanesljivo dobro in v kratkem času
izvršilo.

Proračune in načrte naredim brezplačno. — Na ogled
pošljem izgotovljene izdelke franco.

Z največjim spoštovanjem

Leop. Tratnik,

pasar - srebrar,

Sv. Petra cesta šte. 27.

302 30—11

Orožna tovarna Steyer

224 26

Samozastopnik za vso Kranjsko:
FRAN KAISER
Ljubljana, Šelenburgove ulice 6

Nova vozna šola: Marije Terezije cesta.

Dobra delavnica za poprave.

Vsi pripadajoči predmeti.

„Waffen“-kolesa. „Opel“-kolesa.
Precizijski izdelki I. vrste.

V ljutomerskih goricah v občini lit-
merski je

goričko posestvo na prodaj,

ki meri 21¹/₂ oralov, med temi 10 oralov goric,
katere imajo okoli 4 orale ameriškega trsja; hiša
je primerna za poletno stanovanje; v pivnico se
spravi lahko 100 štertinjakov; tam so tudi dve
viničariji. Iz Ormoža je tja eno uro hodá. Cena
15% pod sodnijsko cenitvijo.

Natančneje se lahko poizvžve pri čast. gosp.
župniku v Ormoži (Friedau). 596 3—3

Valentin Accetto,

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14,

se priporoča slav. občinstvu, prečast. duhovščini,
gg. podjetnikom in društvom za vsa ter raznotera

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne 588 6

opeko vseh vrst.

Karol Planinšek

Ljubljana, Stari trg

priporoča ob času vinske trgateve **grozdni sladôr (Trau-
benzucker),** nadalje veliko zalogo **špacerijskega in
kolonialnega blaga,** kakor tudi **špirita,** finega prist-
nega **slivovca, drožnika in ruma**

na debelo in drobno. 613 8-3

K sezoni

K sezoni

priporočam svojo bogato zalogo **pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste
revolverjev** itd., vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na

trocevne puške

katero izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje
priporočajo.

Ker sem na Kranjskem jedini puškar, ki se peča samo z izdelovanjem orožja, se
priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila, ter izvršujem tudi v svojo stroko
spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

FRAN SEVČIK 564 20-5

puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

Pozor kolesarjem - novincem:

za vozno vežbanje s kolesom je velikanska dvorana na razpolago.

Največja zaloga koles z
vsemi novostmi. Po-
znano najboljša in pre-
skušana kolesa proti
garanciji po najnižjih
cenah. Mehanična
delavnica za vsa
popravila nahaja se
v lastni hiši na
Poljanski cesti
št. 31, isto tam
lep prostor na
vrtu za vežbanje
na kolesu.

Puch, Styria

(najboljša)

Columbia

Helical-

Premier

Svetovnoznaná

angleška

210 14 **kolesa**

iz orožne tovarne

B. S. A.

Velika zaloga

vsako vrstnih

šivalnih strojev

po najnižjih cenah.

Geniki

šivalnih strojev ter
koles se pošiljajo po
pošti zastoj in franco.

Priporočam se p. n. občinstvu najljubše in vabim k obilnemu obisku.

Fran Čuden, urar v Ljubljani.

Oelz-ova kava

je najboljši in najčistejši primesek h kavi!

Čestite gospodinje!

221 50—26

Zahtevajte in kupujte le-to kavo!

Dobiva se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

Št. 29182.

635 3—3

Prodajalnica v najem!

V posloplju nove zgrajene meščanske bolnice v Ljubljani je od 1. no-
vembra letos jedna v Lingarjevih ulicah ležeča prodajalnica oddati v najem.
Pogoje najema izvedeti je pri podpisane magistratu v navadnih uradnih urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 5. septembra 1898.

Ignacij Čamernik

kamnosek v Ljubljani,

Komenskega (Poljske) ulice 49,

poleg Schreiner-jeve pivarne,

priporoča prečastiti duhovščini in slav. občinstvu svojo izbornó
zalogo najrazličnejših

nagrobnih spominkov

iz poljubnega kamena po izredno niskih cenah. — Vsprejemlje tudi na-
ročila na

kamnoseška umetna cerkvena dela,

kakor so altarji, prižnice, krstna kamena, obhajilne pregraje, tabernakelji, pola-
ganje cerkvenega tlaka itd.

Popravila izvršuje dobro in natančno. — Narise in proračune
izdeluje brezplačno. 265 23

Prva največja kranjska tvrdka.

Od 1. novembra nadalje:

Dunajska cesta št. 6,

poleg lekarne Piccoli.

Ilustrovane cenike pošiljam na
zahtevanje brezplačno.

Fran Primožič,

jermerar in sedlar

Sv. Petra cesta 34

Ljubljana,

priporoča se slavnemu
občinstvu in prečastiti
duhovščini v vsakršno

izdelovanje

jermerarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje.

Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo
in ježo itd. — Izdelovanje jermen in stroje, mlince in zvonove.

Poprave se dobro in po cení izvršujejo. 471 50—21

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Zarezano strešno opeko (Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid in navadno opeko za zid
ponujata po znatno znižanih cenah 227 26

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
**blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-**
lume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. —
Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolje pri naročilih
ozirajo na domačo tvrdo ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dru-
štvo in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenjšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bo hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 81 52-34

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Puškár 563 5

Franc Kaiser,

Selenburgove ulice št. 6, Ljubljana,

se uljudno priporoča ob priliki

lovske sezone.

Vnanja naročila izvršuje najtočneje.

FELIX TOMAN

kamnoseški mojster in lastnik kiparskega atelijaerja

Resljeva cesta št. 6. LJUBLJANA Resljeva cesta št. 6.

priporoča svojo največjo zalogo

234 30-26

nadgrobnih spomenikov

od raznovrstnih najtrpežnejših marmorov, od granita
in črnega sijenita.

Prevzame tudi vsako najmanjšo kakor največjo

stavbne kamnoseško delo

po najnižji ceni. Posebno priporoča se prečastiti du-
hovščini za izdelovanje različnih cerkvenih

umetno-kamnoseških del

kakor oltarjev, tabernakeljov, prižnic, obhajilnikov, krstnih in kropilnih kamnov
in podob v vsaki velikosti iz marmorja ali peščenika itd., za katera dela izgotovi
na zahtevo brezplačno potrebne načrte in proračune.

Najcenejša zaloga vsakovrstnih plošč za pohišstvo od tu- in inozemskih marmorov.

Za šolo in pisarno

najboljše blago: razen papir, šolske zvezke, črnila,
radirke, šolske knjige, torbice itd. itd.

Edino zalogo svinčnikov družbe sv. Cirila in
Metoda Hardmuthovega fabrikata najboljše vrste.

Iv. Bonač

v Ljubljani, Selenburgove ulice, poleg glavne pošte.

640 4-3

Mleko.

Že mnogo let obstoječe in sedaj zelo obširnejše vpeljano

mlekarstvo v Laverici

priporoča zasebnikom, kavarnarjem, restavratéjem, zavodom,
samostanom in drugim še vsakdanje odjeme 100 litrov
finega mastnega mleka.

Cene so sledeče:

Pri vsakdanji naročbi do 3 litrov je cena litru 10 kr.

in pri vseh družih večjih naročilih zaračuni se liter 8 kr.

Vsakemu odjemalcu se dostavi mleko vsaki dan zgodaj
zjutraj, in da se morebitno pokvarjenje mleka med prevažanjem
prepreči, se isto pošilja le v patentovanih mlečnih posodah, ki so
zaprte s patentovanimi ključavnicami, nakupljene iz tovarne za
izdelovanje mlekarskih oprav tvrdke Kleiner & Fleischmann v
Döblingu pri Dunaju.

Čenjena naročila se prosijo ustno ali pismeno poslati na
Laverico ali pa k „Belemu volku“ v Ljubljani.

Tudi se sprejemajo naročila v gostilni „Monakovo“ (pri
Lozarju) v Ljubljani, Rožne ulice št. 15.

Spoštovanjem

Karol Lenče,
posestnik.

486 10

Knjigarna

Kleinmayr-ja & Bamberg-a

v Ljubljani, na Kongresnem trgu 2

priporoča svojo 639 6-4

popolno zalogo

vseh v tukajšnjih in vnanjih učiliščih uvedenih

šolskih knjig

v najnovjših izdajah broširanih in v trdnih šolskih
vezih po najnižjih cenah.

Seznami uvedenih knjig se oddajajo zastonj.

Dunajska borza.

Dne 16. septembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 40 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 » 20 »
Avstrijska zlata renta 4%	121 » 85 »
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	101 » 30 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 80 »
Ogerska kronska renta 4%, 200	98 » 40 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	905 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	356 » 90 »
London vista	120 » 05 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 82½ »
20 mark	11 » 76 »
20 frankov (napoleondor)	9 » 53½ »
Italijanski bankovci	44 » 17½ »
C. kr. cekini	4 » 67 »

Dne 16. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 » 75 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	194 » 75 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 » 85 »
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139 » 75 »
Dunavske vrvavnne srečke 5%	130 » 50 »
Dunavsko vrvavnno posojilo l. 1878	109 » 50 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 50 »
Zastavna pisma av. osr.zem.-kred. banke 4%	98 » 40 »
Prijolietne obveznice državne železnice	— » — »
južne železnice 3%	179 » 75 »
južne železnice 5%	127 » 35 »
dolenjskih železnice 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	198 gld. 75 kr
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 » 40 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 » 25 »
Salmove srečke, 40 gld.	82 » — »
St. Genois srečke, 40 gld.	80 » 20 »
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	23 » 75 »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156 » 25 »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3395 » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	432 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	75 » — »
Splošna avstrijska stavbinska družba	110 » — »
Montanska družba avstr. plan.	168 » — »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	169 » — »
Papirnih rubljev 100	127 » 37 »

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična dolniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
nalozeni glavnic.